Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U002300

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ЗУНУ № 548 від 14.08.2026 р. про видачу диплома

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Братко Олександр Сергійович
2. Oleksandr S. Bratko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0007-3975-8643

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 292

Назва наукової спеціальності: Міжнародні економічні відносини

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Міжнародні економічні відносини

Дата захисту: 22-07-2026

Спеціальність за освітою: Міжнародна економіка

Місце роботи здобувача: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14369

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.51, 06.51.77, 06.71.02, 06.71.07

Тема дисертації:

1. Інтеграція України в глобальні ланцюги доданої вартості продуктів молокопереробної галузі

2. Integration of Ukraine into Global Value Chains of Dairy Products

Реферат/анотація:

1. 1. Об’єктом дослідження є глобальні ланцюги доданої вартості (ГЛДВ) у молокопереробній галузі. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-методологічних засад дослідження функціонування ГЛДВ та обґрунтування стратегії ефективної інтеграції молокопереробної галузі України у систему світогосподарських зв’язків для підвищення її конкурентоспроможності. Наукова новизна полягає у розвитку теоретико-методологічних і прикладних засад дослідження ГЛДВ, ідентифікації тенденцій потоків капіталів і товарів у молочному секторі та обґрунтуванні стратегічних орієнтирів інтеграції України у глобальні виробничі мережі. У дисертації досліджено теоретико-методологічні основи функціонування ГЛДВ та їхню роль у трансформації сучасної світової економіки. Уточнено онтологічну природу ГЛДВ, що дозволило визначити їх як транснаціональну мережеву систему організації виробництва, засновану на просторовій фрагментації виробничих процесів і координації з боку провідних компаній з метою максимізації економічної ренти. Розкрито механізми формування доданої вартості в умовах цифровізації, геоекономічних трансформацій та зміни інституційних режимів. Обґрунтовано теоретико-методичні підходи до аналізу ГЛДВ

як основи інтеграційних стратегій України у світові виробничі мережі. Встановлено, що під впливом цифровізації, Індустрії 4.0, а також процесів friend-shoring і near-shoring формується нова архітектура глобальних ланцюгів, у якій зростає роль міжнародних стандартів, інституційних режимів і транснаціональних корпорацій. Визначено специфіку ГЛДВ у молокопереробній галузі, що проявляється у поєднанні регіональних і глобальних мереж, концентрації доданої вартості у нематеріальних сегментах та високому впливі регуляторного середовища. Здійснено аналіз світового молочного ринку, який виявив ключові тенденції розвитку попиту та пропозиції, а також структурні зміни у виробництві й споживанні продукції. Встановлено посилення регіональних диспропорцій, зміщення виробництва сировини до країн Глобального Півдня та високу концентрацію експорту у провідних країнах. Доведено, що волатильність світових цін, зумовлена макроекономічними та геополітичними чинниками, підвищує ризики сировинно орієнтованих моделей розвитку та актуалізує потребу переходу до продуктової й функціональної модернізації виробництва. Запропоновано удосконалений методичний підхід до оцінювання участі країн у ГЛДВ, що базується на системі проксі-індикаторів та поєднанні міжнародної статистики із даними зовнішньої торгівлі. Це дозволило ідентифікувати основні моделі участі країн у глобальних ланцюгах доданої вартості та розмежувати статуси «Upstream-донора» і «переробного хабу», виявивши приховані механізми перерозподілу доданої вартості. Оцінено рівень інтеграції України у ГЛДВ молокопереробної галузі. Встановлено її позиціонування як нетто-експортера сировинної продукції та ресурсного донора для ЄС. Виявлено периферійний характер участі національних виробників, що супроводжується технологічною залежністю від імпорту та скороченням частки продукції з високою доданою вартістю. Обґрунтовано необхідність стратегічного репозиціонування галузі шляхом переходу до високотехнологічних сегментів виробництва. Досліджено ключові мегатренди розвитку світової молокопереробної галузі, зокрема екологізацію виробництва, цифровізацію, розвиток альтернативних білків і посилення вимог сталого розвитку. Встановлено, що конкурентоспроможність учасників дедалі більше визначається здатністю інтегрувати екологічні, соціальні та технологічні інновації у бізнес-моделі. Сформовано стратегію інтеграції України до ГЛДВ у молокопереробній галузі, спрямовану на перехід від сировинної моделі до створення інтелектуальної та технологічної ренти. Обґрунтовано п’ять напрямів апгрейдингу: продуктовий, функціональний, процесний, організаційний та міжсекторальний. Запропоновано інструментарій інтеграції на основі концепції «спіралі вибору», що поєднує стратегічний аналіз середовища, цифрову трансформацію, кластеризацію та механізми макрофінансового де-ризикінгу. Доведено, що довгострокова конкурентоспроможність України у ГЛДВ залежить від технологічної модернізації, розвитку брендів, цифровізації та зростання частки продукції з високою доданою вартістю. Реалізація запропонованих підходів створює передумови для виходу з «пастки низької доданої вартості» та формування інноваційної моделі розвитку галузі в умовах глобальної конкуренції.

2. 2. The object of the study is global value chains (GVCs) in the dairy processing industry. The aim of the dissertation is to deepen the theoretical and methodological foundations for studying the functioning of GVCs and to substantiate a strategy for the effective integration of Ukraine’s dairy processing industry into the system of global economic relations in order to enhance its competitiveness. The scientific novelty lies in the development of theoretical, methodological, and applied foundations for the study of GVCs, the identification of trends in capital and goods flows in the dairy sector, and the substantiation of strategic guidelines for Ukraine’s integration into global production networks. The dissertation examines the theoretical and methodological foundations of the functioning of global value chains (GVCs) and their role in the transformation of the modern world economy. The ontological nature of GVCs is further specified, allowing them to be defined as a transnational network system of production organization based on the spatial fragmentation of production processes and coordination by leading companies aimed at maximizing economic rent. The mechanisms of value added creation under conditions of digitalization, geoeconomic transformations, and changing institutional regimes are elaborated. Theoretical and methodological approaches to analyzing GVCs as a basis for Ukraine’s integration strategies into global production networks are substantiated. It is established that under the influence of digitalization, Industry 4.0, as well as friend-shoring and near-shoring processes, a new architecture of global chains is emerging, in which the role of

international standards, institutional regimes, and transnational corporations is increasing. The specific features of GVCs in the dairy processing industry are identified, manifested in the combination of regional and global networks, the concentration of value added in intangible segments, and the strong influence of the regulatory environment. An analysis of the global dairy market is conducted, revealing key trends in demand and supply development as well as structural changes in production and consumption. Increasing regional disparities, a shift in raw material production toward Global South countries, and a high concentration of exports in leading countries are identified. It is demonstrated that price volatility driven by macroeconomic and geopolitical factors increases the risks of resource-based development models and highlights the need for a transition toward product and functional upgrading of production. An improved methodological approach to assessing countries' participation in GVCs is proposed, based on a system of proxy indicators and a combination of international statistics with foreign trade data. This enables the identification of key models of countries' involvement in global value chains and the distinction between "upstream donor" and "processing hub" statuses, revealing hidden mechanisms of value-added redistribution. Ukraine's level of integration into dairy processing GVCs is assessed. The country is positioned as a net exporter of raw materials and a resource donor to the EU. The peripheral nature of national producers' participation is identified, accompanied by technological dependence on imports and a declining share of high value-added products. The need for strategic repositioning of the industry through a shift toward high-tech production segments is substantiated. Key megatrends in the global dairy processing industry are examined, including production greening, digitalization, the development of alternative proteins, and increasing sustainability requirements. It is found that the competitiveness of participants is increasingly determined by their ability to integrate environmental, social, and technological innovations into business models. A strategy for Ukraine's integration into GVCs in the dairy processing industry is formulated, aimed at transitioning from a raw-material-based model to the creation of intellectual and technological rents. Five upgrading directions are substantiated: product, functional, process, organizational, and intersectoral. An integration toolkit based on the concept of a "choice spiral" is proposed, combining strategic environmental analysis, digital transformation, clustering, and macro-financial de-risking mechanisms. It is demonstrated that Ukraine's long-term competitiveness in GVCs depends on technological modernization, brand development, digitalization, and an increased share of high value-added products. The implementation of the proposed approaches creates preconditions for escaping the "low value-added trap" and forming an innovation-driven development model for the industry under conditions of global competition.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Bratko O., Gukaliuk A., Shyfrina N., Kadyrus I. Managing supply chains amidst geopolitical instability. Acta Logistica. 2025. Vol. 12, Is. 2. P. 417–426. DOI: https://doi.org/10.22306/al.v12i2.669 URL: https://www.actalogistica.eu/issues/2025/II_2025_19_Bratko_Gukaliuk_Shyfrina_Kadyrus.pdf
- 2. Сохацька О. М., Братко О. С. Ключові фактори залучення до глобальних ланцюгів доданої вартості. Економіка та суспільство. 2024. №59. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-133. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3504
- 3. Братко О. Регулювання молокопереробної галузі провідними світовими експортерами. Вісник економіки. 2024. Вип. 3. С. 116–128. DOI: https://doi.org/10.35774/visnyk2024.03.116. URL: https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1655/1776

- 4. Братко О. Кон'юнктура світового ринку продуктів молокопереробної галузі. Вчені записки: збірник наукових праць. 2025. №38 (1). С. 8-19. DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.38.25.01.01.005.011. URL: https://vz.kneu.ua/archive/2025/38(1).01
- 5. Братко О. Глобальні тренди трансформацій у молокопереробній галузі. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2025. Вип. 57. С. 15–20. DOI: https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-57-2. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/57_2025ua/4.pdf
- 6. Братко О. Маркетинговий підхід до формування глобальних ланцюгів постачання. Восьмі Всеукраїнські наукові читання пам'яті С. І. Юрія: збірник наукових праць. Тернопіль: ЗУНУ, 15 листопада 2022 року. С. 14-15. URL: http://kaf-fin.wunu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/10/Zbirnyk_Naukovi_chytannia_2022.pdf
- 7. Братко О. Проблеми логістичної індустрії в умовах війни та міжнародна торгівля. Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: матеріали XVI Міжнародної наукової конференції молодих учених і студентів. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 13-14. URL: https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/0d857407-ef2e-424e-bdf1-d5d29720f42a/content
- 8. Братко О., Сохацька О. Ключові фактори становлення та розвитку глобальних ланцюгів доданої вартості. Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 10 листопада 2023 р. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. С. 357-358. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferencziya-2023.pdf
- 9. Братко О., Сохацька О. Тенденції розвитку міжнародної торгівлі під впливом глобальних ланцюгів доданої вартості. Глобальні перспективи розвитку України: я живу в майбутньому (Б. Гаврилишин): матеріали наукового круглого столу, Тернопіль, 30 листопада 2023 р. – Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 24-26. URL: https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/311c57ff-b43b-424e-ba22-cfe8df06f735/content
- 10. Братко О. Вплив глобальних ланцюгів доданої вартості на розвиток національної економіки. Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. С.132-134. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/items/5dd16a5f-946f-4b6c-91c0-a2e3bbf4c294
- 11. Братко О. Україна в глобальних ланцюгах доданої вартості продуктів молокопереробки: шляхи посилення інтеграції. Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: Тези доповідей XVIII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів. – Тернопіль: ЗУНУ. 2025. С. 178-180. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/items/93b1b8c6-02a2-45d4-bf44-0114948077d5
- 12. Братко О. Розвиток ринку сухого молока в Україні. Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: глобальні виклики: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції – Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С.202-204. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/54504

Наукова (науково-технічна) продукція: розроблено комплекс теоретико-методичних і прикладних положень дослідження глобальних ланцюгів доданої вартості у молокопереробній галузі, що базуються на уточненні їх онтологічної природи як транснаціональної мережевої системи організації виробництва, обґрунтуванні механізмів формування доданої вартості в умовах цифровізації та геоекономічних трансформацій, удосконаленні підходів до оцінювання участі країн у глдв на основі проксі-індикаторів, а також формуванні стратегічних напрямів інтеграції україни у глобальні виробничі мережі через систему апгрейдингу та концепцію «спіралі вибору» в умовах посилення глобальної конкуренції та структурних змін світового молочного ринку.

Соціально-економічна спрямованість: обґрунтування стратегічних напрямів інтеграції україни у глобальні ланцюги доданої вартості молокопереробної галузі, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності національної економіки, переходу від сировинної до високотехнологічної моделі розвитку, зростанню частки продукції з високою доданою вартістю та посиленню позицій україни у світових виробничих мережах в умовах глобальної конкуренції.

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U109485; 0124U000003; 0124U000063

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сохацька Олена Миколаївна
2. Olena M. Sokhatska

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6535-549X

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=0A3HexoAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Данько Юрій Іванович
2. Yuriy Danko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9847-1593

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=h3i_MMYAAAAJ&hl

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сегеда Сергій Андрійович

2. Serhii Seheda

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6179-564X

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57207300447; WoS ResearcherID: GQP-0712-2022; https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=BtvWinAAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вірковська Анастасія Андріївна

2. Anastasiya A. Virkovska

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0723-5772

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=BDmP5jgAAAAJ&hl=uk

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ліщинський Ігор Орестович

2. Ihor O. Lishchynskyi

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1602-1677

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Зварич Роман Євгенович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Зварич Роман Євгенович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Сидорович Олена Юріївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна